

Posudek oponenta diplomové práce

Autor práce: **Kristýna Valicová**
*2. ročník navazujícího magisterského studia
RJ - D, šk. r. 2016-2017*

Téma práce: **Čech a Rusové: Václav Hanka v kontextu
českého rusofilství**

Když jsem obdržel diplomovou práci kolegyně **Kristýny Valicové**, měl jsem nejdříve radost; zajímavé téma – na první pohled opírající se o řadu odborné literatury – to mne inspirovalo k dojmu, že si přečtu skutečně „soudobý – mlado-ge-nerační pohled na jednu z pilířových otázek česko-ruských kulturních vztahů“.

Pokusy o „porovnání současného povědomí se situací atmosféry 19. století by nedpochybně přínosné byly. Na první pohled se zdálo, že práce je solidně editována, dokonce až „hnidopyšsky“ atomizována a členěna (zpravidla dvěma až třemi výkladovými segmenty na jednu stranu textu!!!); kromě toho jsem apriorně pozitivně chápal autorčinu snahu využít poznatky jejího studijního oboru (*ruský jazyk a historie*)... Málem jsem zvažoval, zdali nemám zatelefonovat příteli – pracovníku brněnského Historického ústavu AV ČR – **doc. PhDr. Radomíru Vlčkovi, CSc.**, a potěšit ho tím, že naši studenti znají a pozitivně aplikují výsledky jeho bádání. Ale zpozorněl jsem u 9. stránky textu, kde se diplomantka snaží vymezit – bohužel jen „ilustrativními gesty“ cíle své práce. De facto v celé své šíři nevybočuje z této metodiky a hromadí jen citace a parafráze“, které jsou sice pečlivě dokládány, ale tónem, kterému zpravidla říkáme „objevování Ameriky“. Vadí mi totiž, že diplomantka nedokáže z vybraných citací „vytěžit“ jejich „validitu“ a interpretovat je tvůrčím způsobem „optikou současnosti“. Porovnejme ilustrativně citaci z díla vzpomenuťého kolegy doc. Vlčka na s. 11 a násl. Navíc komparativní spojování těchto textových úryvků s dílem **Václava Černého** není objektivní, protože bez vysvětlení ignoruje posuny historického kontextu, v nichž se oba autoři pohybovali.

A ve „stejném duchu“ pokračuje výklad kolegyně Valicové dále. Můžeme uvést například dlouhou citaci v úvodu minikapitoly „Historiografický přehled panslavismu“ (s. 11-14). Nepřináší nic jiného než pouhou stručnou rekapitulaci myšlenek R. Vlčka!!!, včetně anotace údajů o heslu „Panslavismus“ ve Velké sovětské encyklopedii. V navoďené atmosféře může vzniknout dojem, že docent Vlček „potvrzuje myšlenky autorky Valicové, nikoli, že ona sama de facto rozsáhle cituje jeho postřehy...

A podobných příkladů bychom mohli uvést celou řadu. Navíc v nich objvíme občas i unikátní lapsus, jako např. na s. 14, kde je **Johann Gottfried Herder** prezentován jako „největší český buditel“; samozřejmě nemůžeme opomenout Herderovy zájmy o Slované, včetně jeho zájmu o českou literaturu, ale citované tvrzení bez podrobnějšího dodatku autorky diplomové práce může být zavádějící.

Hlavní problém podobného výkladu kolegyně Valicové spočívá v tom, že díky němu diplomová práce získává podobu „mozaikového slepence“ tvrzení, které bylo sice vytvořeno z přečtené sekundární literatury, ale neprezentuje výsledek vlastního autorčina bádání, spíše – omlpouvám se – jen „*výkřiky v temné noci*“. Srovnejme třeba konstatování typu „Česká literatura není umělá, obsahuje moudrost, která je zasazena do přísloví a parabol.“ Skutečně objektivní čtenář může nabýt dojem, že některé izolované výroky autorky diplomové práce jsou vy-preparované ze sekundární literatury – bez ohledu na možné využití v kontextu celého autorčina výkladu. A mohli bychom pro tento postřeh citovat de facto příklady téměř v každém odstavci výkladu (ilustračně vzpomeňme například úvod k subkapitolce **Ruský panslavismus** na s. 15).

Citace vytržených názorů (přejatých z internetu) někdy postrádají jména autorů; přece nebyly prameny publikovány elektronicky „**anonymně**“!!! (např. odkazy č. 29 a 31 na s. 16, ale jinak u většiny elektronických zdrojů z internetu... Např. celý výklad na s. 17, nebo sólovitě zmínka o příjezdu K. H. Borovského do Moskvy (s. 18) jsou citovány aniž by tento fakt byl nějak využit!!! Mj. pobyt Havlíčka v Moskvě měl i jiné konotace (namátkou: proč se odtamtud urychleně vracel???) Některá fakta získaná z internetu zůstávají nevyužita, třebaže se k využití přímo nabízejí, např. smrt cara Alexandra II v r. 1881 (s. 24). Celé pasáže diplomové práce tak získávají jen charakter **útržkovité „rešerše“** z děl několika citovaných autorů!!!; např. závěr 1. odstavce na s. 29 aj. Analogicky působí i pasáž o J. Kollárovi na s. 29-30 – vložená do opsané pasáže o M.P. Pogodinovi (sice citačně parafrázovaná), za níž by ji slovenští kolegové asi kritizovali!!!

V zápalu citování a parafrázování kolegyni Valicové občas uniknou anakoluty a matoucí formulace (např. s. 28 při traktování zásluh E. Beneše), nebo bizarní formulační zkratky o Janáčkově rusofilství (s. 32). Stránky 32-39 jsou de facto celé vystavěny na parafrázách Josefa Jiráska (jsou – budiž ke cti autorky – sice dokládáné citací, ale jen **mechanicky**!!!).

V této souvislosti si musím položit otázku: **Jakou úlohu hraje rozsáhlá pasáž o Václavu Hankovi?** Jen vyplnění obsahu zvoleného titulu práce??? Přinesla autorka něco nového do poznání této osobnosti?

Celý připojený **dotazníkový výzkum** je sice pečlivě zpracovaný (to musím hodnotit **pozitivně**), ale ptám se, jaký je jeho skutečný přínos? Mám tím na mysli nejen pro danou diplomovou práci - kromě nastavení počtu stránek („*bouře ve sklenici vody*“?), nemluvím o jeho objektivní výpovědní hodnotě ve vztahu k počtu respondentů a zasazení zkoumané tematiky do současného znalostního kontextu(!!!) žáků našich škol. **Tuto otázku diplomantce současně kladu pro rozpravu při obhajobě, ke které danou diplomovou práci doporučuji**

Hodnocení:

Hradec Králové 20. července 2017

Prof. PhDr. Oldřich Richterek, CSc.,
Katedra ruského jazyka a literatury PdF UHK Hradec Králové